

YET pleidooi voor structurele en duurzame steun aan *jong ondernemerschap*

- Young Entrepreneurs of Tomorrow (YET) is een initiatief dat jong ondernemerschap versterkt via experimenten en opleiding. Het is bedoeld om jongeren te helpen nieuwe ondernemersvaardigheden te ontwikkelen en begeleidt hen bij de stap van idee naar onderneming. Het stelt hen in staat om te testen, inzichten te verwerven en een weloverwogen keuze te maken tussen ondernemerschap, een loopbaan in loondienst, een combinatie van beide of verdere studies. Jongeren die hebben geëxperimenteerd met een eerste project ontwikkelen sterkere intrapreneursvaardigheden en zijn ook meer geneigd om tijdens hun loopbaan terug te keren naar het ondernemerschap.
- YET is een beproefd programma dat al 10 jaar lang dezelfde 6 hoofdrolspelers inzet. Het laat toe om concreet uitvoering te geven aan de prioriteiten van de gewestelijke beleidsverklaring (GBV) op het gebied van tewerkstelling, opleiding, inclusie en economische dynamiek. De dynamiek rond YET vormt een direct, operationeel en onmiddellijk inzetbaar antwoord op die ambities. Er wordt voorgesteld om het programma verder te ontwikkelen via vier krachtlijnen:
 1. Een traject aanbieden om de ondernemingszin te stimuleren vanaf heel jonge leeftijd.
 2. Het pre-incubatieaanbod structureren zodat jongeren gemakkelijker de stap zetten naar de daadwerkelijke oprichting van een onderneming.
 3. De ontwikkeling van een Brussels ecosysteem coördineren dat jong ondernemerschap stimuleert.
 4. De financiering veilig stellen en opschaling van bestaande initiatieven aanmoedigen.
- De continuïteit van het programma is cruciaal. Een meerjarenfinanciering vormt een strategische investering tegen een beheerste kostprijs. Dat zou de actoren toelaten zich te concentreren op hun opdrachten en een opschalingsstrategie ondersteunen die de impact van de jeugd in het Brussels Gewest aanzienlijk zou versterken.

Waarom
dit pleidooi nu?

De ondernemingszin bij jongeren onder de 30 neemt toe (29% meer oprichtingen bij jongeren). In Brussel is het aandeel jonge zelfstandigen (14,1%) groter dan in de rest van het land (11,2%) en is een zelfstandige op drie jonger dan 30.

De begeleidingsstructuren voor jonge ondernemers stellen vast dat jongeren, in een context van krappe arbeidsmarkt en moeilijker toegang tot een eerste baan, het ondernemerschap steeds meer zien als een realistische en complementaire mogelijkheid.

Ondanks die positieve evolutie zijn de uitdagingen bij het starten van een onderneming groter voor jongeren: gebrek aan vertrouwen, onvoldoende kennis van de eerste stappen, beperkte professionele netwerken, beperkte toegang tot financiering enz. Die elementen rechtvaardigen volledig het behoud van een specifieke strategie.

Inspelend op een evolutie die zich vanaf het begin van de jaren 2000 aftekende, structureert de strategie Young Entrepreneurs of Tomorrow (YET) de sensibilisering voor en begeleiding bij het ondernemerschap van jongeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest sinds 2016. In bijna tien jaar tijd kon YET:

- een gewestelijk ecosysteem van gespecialiseerde, complementaire en niet-concurrerende actoren versterken en verbinden;
- bijna 58.000 jongeren bereiken;
- 2.000 leerkrachten opleiden in en sensibiliseren voor ondernemend onderwijs;
- bijna 1.600 projecten begeleiden;
- mee aan de wieg staan van meer dan 200 nieuw opgerichte ondernemingen^[1].

Het einde van de huidige financiering in juni 2026, in een context van regeringswissel en budgettaire beperkingen, betekent een reëel risico voor het voortbestaan van het programma.

Dit pleidooi belicht de strategische waarde van YET en de wil om gezamenlijk een ambitieuze strategie voor jonge Brusselaars uit te werken, in lijn met de gewestelijke beleidsverklaring, om een sterk tewerkstellingsbeleid in het Brussels Gewest te ondersteunen.

De GBV van februari 2026 bepaalt als grote prioriteit dat meer Brusselaars aan het werk moeten, door de banden tussen onderwijs, opleiding en economie te versterken. YET vormt een direct, operationeel en onmiddellijk inzetbaar antwoord op die ambities. Dit pleidooi stelt voor om de dynamiek rond YET te versterken aan de hand van vier krachtlijnen.

Vier krachtlijnen om de dynamiek rond YET te versterken:

1. Een traject aanbieden om de ondernemingszin te stimuleren.
2. Het pre-incubatieaanbod structureren zodat jongeren gemakkelijker de stap zetten naar daadwerkelijke oprichting.
3. De ontwikkeling van een Brussels ecosysteem coördineren dat jong ondernemerschap stimuleert.
4. De financiering veilig stellen om opschaling aan te moedigen.

1

**Een traject aanbieden
om de ondernemingszin
te stimuleren**

De GBV benadrukt de noodzaak om de begeleiding van jongeren en de afstemming tussen opleiding en economische behoeften te verbeteren. Ondernemend onderwijs beantwoordt direct aan die verwachtingen, doordat het jongeren handvatten aanreikt om de economische sectoren te begrijpen en zich er duurzaam in te integreren, tegelijkertijd helpt het schooluitval voorkomen doordat het leren opnieuw betekenisvol maakt.

Ondernemersvaardigheden zijn transversaal en nuttig, ongeacht of jongeren later ondernemend zijn binnen een organisatie of een eigen onderneming opstarten. Ondernemingszin is een van de acht sleutelcompetenties voor een leven lang leren zoals gedefinieerd door de Europese Unie^[2]. De intentie om te ondernemen ontstaat door de wisselwerking tussen individuen, ecosystemen en ervaringen.^[3]

Er worden zeer bemoedigende resultaten vastgesteld bij jongeren die in hun schooltijd hebben deelgenomen aan een activiteit om te sensibiliseren voor de ondernemingszin (mini-onderneming). Die experimenten genieten een uitstekende reputatie op Europees niveau en tonen aan dat 15 tot 20% van de deelnemende leerlingen daarna een eigen onderneming opricht - dat is een oprichtingspercentage dat drie tot vijf keer hoger is dan bij de rest van de bevolking. Dat percentage kan oplopen tot 40% wanneer alle jongeren in aanraking komen met ondernemersvaardigheden doordat ondernemerschapsonderwijs verplicht is in het secundair onderwijs.^[4]

Ondanks die resultaten komen jongeren vandaag tijdens hun schoolloopbaan nog onvoldoende in contact met ondernemerschap. Sommige studierichtingen, doelgroepen en educatieve of buitenschoolse contexten besteden er nog steeds weinig aandacht aan, en de betrokkenheid van sleutelfiguren (leerkrachten, inschakelingsstructuren, lokale actoren ...) zou kunnen worden versterkt om meer jongeren te bereiken. Vandaag is de uitdaging om de kennismaking met ondernemerschap uit te breiden en te systematiseren zodat opschaling mogelijk wordt.^[5]

Het is de bedoeling om dat traject zowel in schoolverband als daarbuiten te implementeren. Terwijl de eerste fasen van sensibilisering en ontwikkeling van vaardigheden naadloos passen binnen het onderwijs, vragen andere cruciale momenten van het traject - zoals de inclusie van moeilijker bereikbare doelgroepen en het concreet uitproberen van ondernemerschap - om een intensievere inzet van de actoren op het terrein en de sociaal-professionele inschakeling.

In die context is de uitdaging niet alleen om structuur aan te brengen in het aanbod, maar ook te zorgen voor frequentere en meer stelselmatische contacten met de ondernemerswereld, door stakeholders meer te betrekken gedurende het hele traject van de jongeren.

Vier aanbevelingen om een ondernemerstraject te structureren dat toegankelijk is voor zoveel mogelijk jongeren^[5]:

1.1. Algemene toegang tot de ondernemerswereld verzekeren vanaf heel jonge leeftijd.

Het gaat erom een ondernemerstraject aan te bieden dat een minimum aantal contacten met de ondernemerswereld verzekert tijdens de schoolloopbaan van de jongere, vanaf heel jonge leeftijd.

- Samenwerkingsakkoorden ontwikkelen met de Fédération Wallonie-Bruxelles en de Vlaamse Gemeenschapscommissie om in alle studierichtingen te sensibiliseren voor ondernemen en meer jongeren te bereiken.^[6]
- Meer samenwerken met de twee gewestelijke overheden die bevoegd zijn voor ondernemerschap, via VLAIO en Wallonie Entreprendre, die een grotendeels gemeenschappelijke doelgroep hebben en er baat bij zouden hebben hun acties op gecoördineerde wijze te versterken ten gunste van de jonge Brusselaars.

1.2. De betrokkenheid van leerkrachten als essentiële schakel versterken

De GBV streeft naar een inclusiever, toekomstgericht Gewest: leerkrachten vormen een directe hefboom om die doelstellingen te bereiken.

Elke opgeleide leerkracht bereikt tijdens zijn loopbaan duizenden jongeren. Vandaag kan hun betrokkenheid worden versterkt om te verzekeren dat jongeren meer stelselmatig in contact komen met ondernemerschap.

Leerkrachten worden door de Europese Commissie geïdentificeerd als belangrijke actoren in de ontwikkeling van ondernemerschapsonderwijs. De opleiding van leerkrachten wordt beschouwd als een van de vijf prioritaire pijlers^[7] in het kader van een samenhangende strategie.

- De financiering van de actoren voor sensibilisering en begeleiding van (toekomstige) leerkrachten opnieuw invoeren en versterken.
- De rol van leerkrachten als schakel binnen het ondernemerschapstraject versterken.
- Leerkrachten handvatten aanreiken om het ondernemerschap meer te integreren in hun pedagogische praktijken en hun autonomie op dat vlak te bevorderen.

1.3. Beroepskwalificerende studierichtingen, onderwijsclusters en lokale economie met elkaar verbinden

De kwalificerende studierichtingen bereiden voor op sterk groeiende beroepen die door de GBV als strategisch werden geïdentificeerd (bouw, horeca, gezondheidszorg, digitale sector, circulaire economie) en het merendeel van door jongeren opgestarte activiteiten concentreren. Toch

worden jongeren die uit een kwalificerende studierichting komen nog te weinig begeleid om hun technische vaardigheden om te zetten in economisch leefbare projecten.

- De samenwerking tussen beroepskwalificerende scholen, lokale ondernemingen, YET-operatoren en incubatoren versterken om de creatie van lokale activiteit, de tewerkstelling in de wijken en de emancipatietrajecten van jongeren te verbeteren.
- Inspiratie halen bij het Waalse proefproject Ecole Entreprise, een voorbeeld van duurzaam partnerschap tussen kwalificerend onderwijs, tewerkstellings- en opleidingsoperatoren en ondernemingen.

1.4. Jongeren de kans geven om ervaring op te doen met ondernemen - buiten de schoolomgeving

Om de toegang tot kwalitatieve banen te bevorderen, benadrukt de GBV de noodzaak om jongeren te oriënteren naar aangepaste trajecten. Door jongeren het ondernemerschap te laten testen voor ze er eventueel echt mee van start gaan, kunnen ze vaak voorkomende valstrikken vermijden, worden ze gevolgd bij de ontwikkeling van vaardigheden en kennis die onmisbaar zijn om met succes te ondernemen en kunnen ze ontdekken of ze potentieel hebben om te ondernemen (of niet). Zelfs als een jongere uiteindelijk beslist om niet te ondernemen, verhoogt de ervaring zijn kansen om werk te vinden en zijn vermogen om snel toe te treden tot de arbeidsmarkt: jongeren die een dergelijke ervaring hebben opgedaan blijven verbonden met het ondernemerschap en wensen ernaar terug te keren.

Jongeren die zich aangetrokken voelen tot het ondernemerschap moeten de mogelijkheid krijgen om hun weg te vinden in het ecosysteem en zichzelf te testen als ondernemer. Velen weten niet wat de

mogelijkheden zijn of voelen zich niet in staat om te starten. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan jongeren die zich, buiten of naast hun studieloopbaan, wenden tot actoren op het terrein die ze vertrouwen om hen te begeleiden in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling, en aan werkzoekenden.

De ervaringen met werkzoekenden tonen aan dat een aangepaste begeleiding bij ondernemerschap een krachtige drijfveer voor inschakeling kan worden, met 70% van de deelnemers die opnieuw een traject opstarten.^[8]

- Nieuwe doelgroepen bereiken door in synergie te werken met de actoren op het terrein^[9] die jongeren - vaak uit kwetsbare milieus - begeleiden bij hun persoonlijke ontwikkeling, burgerengagement en/of ondernemerstraject via sport, innovatie, ondernemerschap of mentoraat. Zij staan dicht bij de lokale realiteit om de vaardigheden, het vertrouwen, de inzetbaarheid en de mogelijkheden van Brusselse jongeren te versterken, door bruggen te slaan naar het educatieve, sociale en economische ecosysteem.
- De actoren van de socio-professionele inschakeling mobiliseren om jongeren buiten de schoolomgeving te integreren in het ondernemerstraject.
- Voorbeeld: In partnerschap met hub.info, de actoren van de socio-professionele inschakeling en oriëntatie (Actiris, OCMW's, Beroepenpunt, verenigingen op het terrein ...) stelselmatig informeren om het ondernemerspotentieel van jongeren te identificeren en te oriënteren.
- In samenwerking met het ondernemersecosysteem acties ontwikkelen en opzetten op maat van jongeren buiten het onderwijssysteem en werkzoekenden (bijv. hackathons, bootcamps).

- Een Brusselse tak van StartGen Belgium^[10] ontwikkelen, die bedoeld is om studenten met een ondernemende houding te sensibiliseren voor ondernemen en een dynamische community van jonge projectdragers samen te brengen, om zo de wisselwerking van experimenteren, elkaar helpen en in actie komen te bevorderen.

2

Het pre-incubatieaanbod structureren zodat jongeren gemakkelijker de stap zetten naar daadwerkelijke oprichting

De pre-incubatoren bieden, als vervolg op de sensibilisering, begeleidingsprogramma's speciaal voor jongeren die hun talenten willen ontplooien binnen hun eigen onderneming. De pre-incubatie focust zich op projectdragers en wil hen begeleiden vanaf de ideeënfase. (Niet te verwarren met de incubatie bij de klassieke incubatoren en acceleratoren die zich toespitsen op de latere ontwikkeling van projecten).

Die lokale voorzieningen vormen een essentiële toegangspoort om een jonge en diverse doelgroep te bereiken, de zin om te ondernemen te stimuleren en de eerste stappen op ondernemersgebied te begeleiden, dicht bij de realiteit van de jongeren.

De huidige structuren hebben hun activiteiten opgebouwd om een antwoord te bieden op de specifieke problemen van jongeren die ondernemen: gebrek aan legitimiteit, aan netwerken, aan de vaardigheden en kennis die noodzakelijk zijn om een onderneming op te richten, moeilijke toegang tot financiering en een ondernemersactiviteit die boven op hun verplichtingen als student of jonge werkende komt.

Hun toegevoegde waarde ligt in het feit dat ze verschillende hefboomen tegelijkertijd activeren:

- Intensieve, gepersonaliseerde begeleiding die rekening houdt met de agenda, door ervaren coaches die met beide benen in de beste ondernemerspraktijken staan en die zich voortdurend bijscholen om te beantwoorden aan de evoluerende behoeften van de begunstigen / projectdragers.
- Bevoorrechte toegang tot academische, professionele en economische netwerken, waardoor jonge ondernemers nieuwe markten, partners en kansen kunnen aanboren.
- Een stimulerende omgeving die uitdaagt én ondersteunt zodat projecten maturer worden en de projectdragers hun vaardigheden ontwikkelen.

- Een aanpak gebaseerd op validatie door de markt, prototyping, financiering en structurering van het economische model, onmisbare stappen om over te gaan van test naar concrete actie.
- Integratie van de pijlers van de transitie in de verschillende begeleidingen om projecten duurzamer te maken, in lijn met de huidige tendensen.
- Erkenning van de legitimiteit van de aanpak en verbinding met peers om uit het isolement en de eenzaamheid te komen.
- Valorisatie van de projecten op gewestelijke en internationale schaal.
- Aangepaste oriëntatie naar het klassieke ondernemersecosysteem.
- Erkende ondersteuning om financiering te verkrijgen.

Drie aanbevelingen om het begeleidingsaanbod bij het zetten van de stap naar ondernemerschap te structureren:

2.1. De territoriale dekking vergroten door de pre-incubatiestructuren te decentraliseren om de belangrijkste doelgroepen te bereiken

Het gaat erom de goede praktijken van de bestaande pre-incubatoren bij de ICHEC, EPHEC, ULB en VUB of van Groupe One uit te breiden tot andere netwerken van het hoger onderwijs of andere doelgroepen, via een forum dat actoren uit het hoger onderwijs die studenten die willen ondernemen ondersteunen, samenbrengt. Dat forum zou netwerken tussen hogeronderwijsinstellingen en pre-incubatoren vergemakkelijken zodat ze doelgericht ervaringen kunnen uitwisselen, van elkaar kunnen leren en elkaars beste praktijken overnemen.

Die uitbreiding kan ook plaatsvinden via de oprichting van een groep voor gezamenlijke ontwikkeling om de gedecentraliseerde implementatie van een begeleidingsprogramma voor starters te begeleiden.

2.2. Mature projecten doorverwijzen naar StartLab.Brussels

StartLab.Brussels staat open voor alle profielen van jonge projectdragers, ongeacht hun academisch traject of statuut. Het biedt al een specifiek programma 'na de oprichting' (via een EFRO-financiering). De opdracht van StartLab.Brussels zou zijn om projecten die al voldoende maturiteit hebben over te nemen van de gedecentraliseerde voorzieningen. Die projectdragers zouden dan worden begeleid bij het verstevigen van hun marktpositie en bij de groeifases voordat ze zich elders in Brussel integreren, in samenwerking met andere actoren van het gewestelijke ecosysteem.

In die context zou de supervisie van dat programma van StartLab.Brussels de vorm aannemen van een gedeeld bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van de YET-dynamiek en van het Brusselse ondernemersecosysteem. Dat bestuur zou de acties kunnen coördineren, de complementariteit van middelen verzekeren, de doorverwijzing van projectdragers vergemakkelijken en de continuïteit en kwaliteit van de begeleiding verzekeren gedurende het hele ondernemerstraject van jongeren in Brussel.

2.3. Toegang tot de Premie opstart onderneming

Dat gaat er eenvoudigweg om dat de pre-incubatoren worden erkend als begeleidingsstructuren die jongeren in staat stellen de Premie opstart onderneming te krijgen, of andere, nog te ontwikkelen financieringsinstrumenten.

3

**De ontwikkeling van een
Brussels ecosysteem
coördineren dat jong
ondernemerschap stimuleert**

Het ecosysteem Jong Ondernemerschap bestaat uit een grote verscheidenheid aan actoren die al een structurerende rol speelden in de sector lang voor de officiële oprichting van YET. Organisaties als Les Jeunes Entreprises, EPHEC Entreprendre, ICHEC asbl vertegenwoordigd door Step2You en het Start Lab ICHEC, Groupe One, of de ULB en VUB die vandaag verenigd zijn binnen StartLab.Brussels hebben tienduizenden jongeren begeleid, honderden leerkrachten opgeleid en bijgedragen tot de duurzame verankering van een ondernemerscultuur in het Brussels Gewest. Hun pedagogische expertise, de omvang van hun netwerken, hun vermogen om heel diverse doelgroepen te bereiken, hun nauwe verwevenheid met het Brusselse ondernemersecosysteem en grondige kennis van het terrein vormen een waardevol collectief kapitaal dat moeilijk te vervangen is.

Die ecosystemen passen overigens binnen een bredere omgeving van economische, sociale en institutionele actoren die tussenkomen tijdens verschillende fasen in het traject, onder meer op het vlak van begeleiding, financiering, huisvesting en netwerking. Die complementariteit vormt een grote troef om de ontwikkeling van projecten van Brusselse jongeren te ondersteunen.

Toch blijft, ondanks die rijkdom, de toegang tot het ecosysteem ongelijk afhankelijk van de doelgroep en het moment in het traject, en zijn meer zichtbare en beter toegankelijke instapmogelijkheden nodig zodat jongeren er terecht kunnen en de middelen ervan volop kunnen benutten.

Drie aanbevelingen om het ecosysteem te ontwikkelen:

3.1. De gewestelijke coördinatie bestendigen

De afgelopen tien jaar heeft YET geholpen om uniek gewestelijk ecosysteem te structureren, dat gespecialiseerd is in alle dimensies van jong ondernemerschap. Daarnaast heeft de gewestelijke coördinatie dat bep-

erke ecosysteem verbonden met een groter ecosysteem bestaande uit andere actoren die worden gesteund door privéfondsen, stichtingen, mecenasen of Europese programma's, die niet concurrerend maar complementair zijn, door tussen te komen op verschillende momenten van het traject van jongeren en in een schoolse of buitenschoolse context.

Die evolutie komt concreet tot uiting in de samenwerking met Déclic en Perspectives, dat zich bijzonder inzet voor gemeenschappelijke projecten. Andere initiatieven zoals She Did It, YouthStart, Bubble Tech of de Stichting Toekomstige Generaties, en actoren als het Beroepenpunt of Efp, dragen ook bij tot dat ecosysteem, op een meer occasionele of complementaire manier, aan de zijde van tal van partners die hier niet worden vermeld. Tegenover de rijkdom en complementariteit van de bestaande voorzieningen, vergemakkelijken een duidelijke centralisatie van de informatie en een coördinatie op gewestelijk niveau de toegang tot de middelen en verbeteren ze de oriëntatie naar de juiste begeleiding op het juiste moment in het traject.

Het wordt aanbevolen om die coördinatie, die momenteel wordt verzekerd door hub.brussels, te behouden om:

- De samenhang van de acties, de complementariteit van de middelen en de overzichtelijkheid van het gewestelijk aanbod te verzekeren;
- Een structurerend kader te bieden dat stakeholders de mogelijkheid biedt om elkaar te ontmoeten, van gedachten te wisselen en efficiëntere samenwerkingsprojecten met meer impact te ontwikkelen;
- Samen te werken met de regering om een methodologie van gezamenlijke constructie te hanteren die alle stakeholders integreert voor een ambitieuze strategie voor Jong Ondernemerschap in Brussel;

- Gestructureerde bruggen te bouwen met de andere administraties die te maken hebben met ondernemerschap, zoals werkgelegenheid, onderwijs en opleiding;
- Via een regelmatige opvolging van het jonge ondernemerschap te zorgen voor nuttige gegevens en analyses voor het terreinwerk van het ecosysteem;
- Meer diepgaand onderzoek te doen naar de Brusselse ondernemerszin bij jongeren - in samenwerking met instellingen en partners op het terrein - om de impact te meten en de ontwikkeling te analyseren van de acties in verband met ondernemerschapsonderwijs, sensibilisering en ondersteuning van jongeren.

3.2. Een ondernemerscultuur ten dienste van de gewestelijke prioriteiten verspreiden

De actoren op het terrein benadrukken, en studies van de OESO^[12] bevestigen het, dat jongeren een groeiende belangstelling hebben voor ondernemerschap, in het bijzonder wanneer het zinvol is en een sociale impact of milieu-impact heeft. Die aspiratie sluit perfect aan op de gewestelijke beleidsverklaring (GBV) die de economische transitie, de sociale economie, verantwoorde innovatie en sociale samenhang centraal plaatst in het Brusselse project. Toch blijft een hardnekkig tekort aan informatie, communicatie en zichtbaarheid een rem zetten op de overstap van intentie naar concrete actie. In die context mag de verspreiding van een ondernemerscultuur zich niet beperken tot een sensibiliseringstraject of begeleidingsprogramma's, hoe kwalitatief die ook mogen zijn. Nu moet bewust worden geïnvesteerd in communicatie, sensibilisering en zichtbaarheid, specifiek gericht op jonge doelgroepen, in het bijzonder op jongeren die ver af staan van het ondernemersecosysteem.

Studies van de OESO en de Europese Commissie benadrukken het belang van sensibiliserings- en communicatieacties om jongeren te informeren over de mogelijkheden als ondernemer en hen te oriënteren naar de mogelijkheden voor ondersteuning. Ze raden onder meer aan om een beroep te doen op promotiecampagnes als^[13]:

- Middelen inzetten om ondernemerschap zichtbaar, begrijpelijk en aantrekkelijk te maken via campagnes die de nadruk leggen op diverse rolmodellen en toegankelijke trajecten. Rolmodellen zouden bijvoorbeeld jongeren zijn die worden begeleid door het Brusselse ondernemersecosysteem.
- De communicatie rond de toegangspoort versterken om jongeren gemakkelijker te oriënteren naar de verschillende voorzieningen.

3.3. Een unieke toegangspoort bevorderen

Het gaat erom te zorgen voor 'één loket' om het ecosysteem duidelijker te maken. Dat centrale aanspreekpunt zou alle projectdragers die niet worden opgevangen door de gedecentraliseerde voorzieningen kunnen onthalen, en hen doorverwijzen naar de voorzieningen die het meest zijn aangepast aan hun profiel, de maturiteit van hun project en hun behoeften.

In die context wordt voorgesteld om een ontmoetings- en netwerkrimte van het type Mind Market te structureren - fysiek, hybride of evenementieel - specifiek voor jonge ondernemers, om een zichtbare toegangspoort tot het ecosysteem te bieden en de toegang tot netwerken, expertise en financieringsmogelijkheden te vergemakkelijken vanaf de eerste fases van het project. De toegang tot het ecosysteem is immers even strategisch als de toegang tot kapitaal^[11].

4

**De financiering veilig
stellen om opschaling aan
te moedigen**

Op korte termijn is de prioriteit om de onmiddellijke voortzetting van YET te verzekeren om te garanderen dat de acties zonder onderbreking worden voortgezet en dat de verworvenheden, teams en toegang van jongeren tot de bestaande voorzieningen behouden blijven. Een onderbreking zou het traject van de jongeren, de expertteams en de drijfkracht van het ecosysteem dat gedurende 20 jaar werd opgebouwd blijvend verzwakken.

Bovendien moet een meerjarenfinanciering worden ingevoerd voor terugkerende acties en moet die gepaard gaan met duidelijke doelstellingen om voortdurend te streven naar een verbetering van de efficiëntie en een grotere impact in Brussel.

Dat kan niet zonder:

1. De inzet van grote communities van vrijwilligers: coaches, experts, alumni/rolmodellen ... ten dienste van jongeren;
2. Een perfecte integratie in het Brusselse ondernemersecosysteem in ruime zin (begeleiding, financiering, huisvesting, netwerken van ondernemers);
3. Het vermogen om aanvullende financiering aan te trekken - Europese financiering, mecenasen, sponsors - die een hefboomeffect voor de gewestelijke financiering creëren en onmisbaar zijn voor schaalvergroting;
4. De ontwikkeling van digitale tools om de eerste stappen van het ondernemerstraject doeltreffend te behandelen. Die hefboom voor de productiviteit, die net als in tal van andere sectoren onvermijdelijk is, is ook een natuurlijk communicatiekanaal voor jongeren.

Conclusie

**Prioriteiten die in lijn zijn
met de GBV in dienst
van de Brusselaars**

YET vormt een operationeel instrument dat de ambities van de GBV op het vlak van tewerkstelling, opleiding, sociale samenhang en economische dynamiek concreet kan uitvoeren.

Door de YET-financiering te stabiliseren in een meerjarenkader zou de nieuwe regering haar steun aan jong ondernemerschap opnieuw kunnen bevestigen, een transversaal thema dat raakt aan economie, onderwijs, tewerkstelling, innovatie en sociale samenhang. Dat zou een sterk signaal zijn:

- voor jongeren, die kunnen genieten van duidelijke trajecten en concrete mogelijkheden;
- voor scholen en leerkrachten, die kunnen steunen op betrouwbare tools en actoren;
- voor bedrijven, die kunnen plannen, aanwerven en hun projecten ontwikkelen;
- voor het ondernemersecosysteem, dat duidelijker en efficiënter zou worden;
- voor het grote publiek en de institutionele partners, die een sterke en samenhangende politieke continuïteit zien.

Door het ecosysteem te versterken, investeert het Brussels Gewest in zijn toekomst, talenten en vermogen om een meer inclusieve, meer innovatieve economie op te bouwen die gericht is op de echte behoeften van zijn inwoners.

Referenties

[1] De operatoren telden 213 oprichtingen van ondernemingen voor zover zij weten. Dat getal houdt geen rekening met oprichtingen buiten de incubatieperiode noch met jongeren die ondernemen via activiteiten- of tewerkstellingscoöperaties of payrollconstructies.

[2] EntreComp is het Europees raamwerk dat werd opgezet om de vaardigheden te illustreren die de ondernemerscompetenties vormen. Het omvat drie onderling verbonden competentiedomeinen: 'Ideeën en kansen', 'Middelen' en 'In actie'. Elk van die domeinen telt 5 competenties die samen de bouwstenen vormen van ondernemerschap als competentie.

[3] The student entrepreneurial intention cloud: a review of reviews - - Ismail, Vanderstraeten & Slabbinck (2024) - Cogent Business & Management.

[4] The Case for Teaching Entrepreneurship Like We Teach Science. Sarasvathy, S. D., & Nielsen, K. (2026). Entrepreneur & Innovation Exchange (EIX), published March 30, 2026.

[5] Studies over de verspreiding van een innovatie tonen aan dat een schaalvergroting zich voordoet wanneer een kritieke massa van adoptie wordt bereikt. Die kritieke massa wordt over het algemeen geraamd op 10% tot 25% van de doelgroep, vanaf die drempel versnelt de verspreiding en wordt het proces zelfversterkend.

[6] DPR Wallonie - Générations entrepreneurs de Wallonie Entreprendre

[7] De vijf belangrijkste domeinen waarin beslissingnemers kunnen tussenkomen: onderwijzend personeel opleiden, de samenwerking tussen stakeholders verzekeren, kennis delen, sensibiliseren voor de voordelen van ondernemerschapsonderwijs en onderzoek en analyses rond on-

dernemerschapsonderwijs. Die domeinen zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar wederzijds.

A guide for fostering entrepreneurship education. Five key actions towards a digital, green and resilient Europe.

[8] Gegeven afkomstig uit de intensieve begeleiding YouthStart die korte workshops combineert met van nabij opvolgen, bij jonge NEETS. Een impactstudie van de VUB bevestigt dat het hoge activeringspercentage onder oud-leerlingen van YouthStart behouden bleef, en zelfs stijgt tot 77%. 61% van de jongeren vond een baan die hen lag, 11% begon opnieuw te studeren en 5% besloot om zelfstandige te worden.

[9] Bijvoorbeeld Bubbletech, Play4Peace, Capital Belgium, Promojeunes (via Zoom Jeunes), Talented Youth Network, She did it, Stronger with words,...

[10] StarGen Belgium is een netwerk van studentenclubs-ondernemers in verschillende universiteitssteden dat wordt gecoördineerd door de vzw LJE voor de Fédération Wallonie-Bruxelles.

[11] [12] [13] OESO & Europese Commissie (DG EMPL), Policy Pointers from the OECD–EU Youth Entrepreneurship Policy Academy, OECD Publishing, Paris, 2025.

